

DEZENFEKSİYON

STERİLİZASYON

- Dezenfeksiyon:

- Dezenfeksiyon cansız ortamlar, eşya ve aletler üzerinde uygulanan bir işlemdir. Sporlu bakteriler dışındaki mikroorganizmaların cansız ortamdan elimine edilmesi amaçlanır.

Dezenfeksiyonun temel kuralları:

- Ön temizlik
- Dezenfekte edilecek madde temiz ve kuru olarak dezenfektana konulmalı
- Dezenfektan GÜNLÜK hazırlanmalıdır.
- Etkin konsantrasyon sağlanmalı
- Yeterli temas süresi
- Etki süresi öğrenilmeli ve bu süreye mutlaka uyulmalıdır.

İyi Dezenfektanın Özellikleri:

- Güçlü ve geniş spektrumlu olmalı
- Etkisi hemen başlamalı ve olabildiğince uzun sürmeli
- Organik maddelerin varlığında da aktif kalabilmeli
- Normal ve farklı sıvılarda kimyasal etkisini kaybetmemeli
- Kolay bulunabilir olmalı
- Çözücüde kolay erimeli
- Kokusuz ya da hoş kokulu olmalı
- Renksiz olmalı, yüzeyleri boyamamalı
- Toksik etkisi olmamalı

Dezenfektan seçiminde dikkate alınacak noktalar

- Etkinlik
- Zararsızlık
- Kullanıcıya / hastaya güvenliği
- Çevreye
- Alet uyumu
- Stabilitesi
- Mükerrer kullanılabilme ve bunun süresi
- Kullanım kolaylığı
- Maliyeti

Tıbbi malzemelerde dezenfeksiyon yönteminin seçimi, araçların infeksiyon riski düzeyine göre belirlenir.

- **Kritik araçlar:** Normalde steril olan dokulara, vücut boşluklarına ve vücut sıvılarına doğrudan temas edenlerdir(Cerrahi aletler, damar içi kateterler, laparaskop, artroskoplar, implantlar).
- **Yarı-kritik araçlar:** Mukoza zarına temas eden ancak vücuda penetre olmayanlar. (Fleksibl fiberoptik endoskop, laringoskop, vajinal speküller, anestezi solunum sirkülasyon aletleri)

- **Kritik olmayan araçlar ve maddeler** : Kişi ile direkt temas etmeyen ya da ancak sağlam deri ile temas eden aletler (EKG elektroduları, tansiyon aletleri, steteskop)
- Düşük düzeyli dezenfektanlar kullanılır.
- Deterjanlı suyla temizlik yeterli (Yatak çarşafı)
- Hastanın vücut çıkartıları ile kontaminasyon söz konusu ise dezenfektan maddeler uygulanır.

Yüksek düzey dezenfektanlar

Formaldehid:

- Tüm vejetatif bakteriler, mikobakteriler, virüsler ve mantar sporları ile bakteri sporlarının bir kısmının eliminasyonu
- Dezenfeksiyon süresi: 20 dakika

Orta düzey dezenfektanlar

Alkoller bazı fenolikleriyodofor preparatları:

- Mantarlara (aseksüel sporlara etkili)
- Zarflı ve zarfsız, virüslere etkili

(Bakteriyel sporları öldürmeyebilir)

Düşük düzey dezenfektanlar

*Kuaterner amonyum bileşikleri, Bazı iyodoforlar,
Fenolikler Na hipoklorit :*

- Bu dezenfektanlar rutin uygulamada faydalı
- Tüberküloz etkenleri ve zarfsız virüslere etkisiz olan,
- Vejetatif bakteri formlarına ve bazı mantarlara,
- Zarflı virüslere etkiligermisit etkinlik değişken

Yüzey dezenfektanı- Kloritler

Avantajları:

- Etki spektrumları geniş
- Ucuz
- Kolay bulunan
- En sık kullanılan hipokloritlerdir
- Sıvı sodyum hipokloritkatı

Dezavantajları:

- Keskin kokuları rahatsız edici,
- Metalleri aşındırıcı
- Organik madde varlığında inaktive olurlar
- Dayanıksızdır,
- Açık kaplardaki çözeltiler günlük kullanılmalıdır.

Alkoller Etanol, izo- ve n-propanol

- % 50-70'lik konsantrasyonları kullanılır.
- El hijyeninde, yüzey dezenfeksiyonunda kullanılır.
- Bakterisit, fungusit, tüberkülosit, virüsit(HIV, HBV dahil).

Dezavantajı:

- *Sporları öldürmez,
- *Organik kirler etkinliğini büyük ölçüde engeller,
- *Parlayıcı

EL ANTİSEPTİĞİ Alet dezenfektanı

- Alkolle el temizliğinde eller kuru olmalıdır
- Alet dezenfektanı termometre ve diğer aletler alkol iğerisine batırarak (10-15 dakika) tutulur
- Ticari olarak satılan %95'lik alkol %70 olacak Őekilde sulandırılarak kullanılmalıdır.

- Sterilizasyon :

- Kuru ısı, iyonize radyasyon
- Fiziko-kimyasal yöntemler
- Buhar
- Kimyasal yöntemler
- Etilen oksit, gluteraldehit

Isı ile Sterilizasyon:

- ***Kuru Isı:*** Pastör fırını denilen özel bir fırında, özellikle petri kutuları, pipetler, cam eşya, paslanabilir metal aletler, talk pudrası ve vazelin gibi maddeler sterilize edilmektedir.
- ***Isı derecesine göre maddelerin fırında tutulma süreleri değişir:*** 170 °C derecede 60 dakika, 160°C derecede dakika, 150°C derecede 150 dakika,
- ***Yakma:*** Metal nesne, alevden geçirilmek suretiyle sterilize edilebilir. Metal kızarana kadar ısıtılır, soğuduktan sonra kullanılır.

Basınçlı buhar:

- Bakteri sporlarını tahrip etmek için 100°C üzerinde sıcaklıkta yapılmalıdır.
- Güvenilir, pratik, ekonomik yöntem
- Otoklav, yüksek ısıda, basınçlı buhar vererek malzemeleri sterilize eder.
- Kumaş cinsi malzemeler, ameliyathanede kullanılan setler
- Besiyerleri
- Kontamine materyal
- Metal, cam eşya 121°C derecede 15 dakika, 115°C derecede 30 dakikadır.
- Otoklav kontrolünde biyolojik-kimyasal indikatörler kullanılır.

Gaz sterilizan ve dezenfektanlar

- Etilen oksit
- Renksiz mikrobisit ve sporisit gaz
- Plastik malzeme ve duyarlı aletleri sterilleme ve dezenfekte etmede kullanılır, kalp pilleri, yapay kalp parçaları
- Sterilizasyon 2-5 saat sürede gerçekleşir.
- Sterilizasyon sonucu eşya havalandırılır ve 24 saat sonunda kullanılır
- Özel sterilizatörlerde kullanılır
- Havada alev alıcı ve patlayıcı
- Karsinojen ve iritatan etkili

EĞİTİMİ TAMAMLA
BUTONUNA TIKLAMAYI
UNUTMAYIN!

TEŐEKKÜR EDERİM 😊